

Előhang a Klubrádió 2013. február 14-i adásához

A nagy érzések - és a Bálintok - nemzetközi (név)napján a Rakottban nem a kereskedelmi (Valentin)giccs burjánzásáról, hanem a valódi, magyar kultúra egyik modern szegletéről lesz szó. Kultúránk jeles képviselőjével, ismert közéleti arcával készül interjú. A felvételtől hallható műsor kiindulópontja a fotóművészet lesz: majd nyitunk a magyar kultúra és közélet általánosabb összefüggései, történései, örömei és botlásai felé. Lesz szó a következő napokban sorra kerülő LGT koncert iránti várakozásról, az irodalom, a zene, a könyvkiadás érdekességeiről, egy pesti művész-polgár közérzetéről és közéleti megfigyeléseiről. Bemutatkozik az adás-vendég: Szebeni András kamera-lencséjén, fotónaplóján át látható Magyarország, annak színe és fonákja. Műsorvezető: Kolláth György

Adásmenet a Rakott 2013. február 14-i műsorához

Jó estét kívánok! Az 56. adásban felvételtől köszöntöm a hallgatót. Szokatlanul, nem felvezető szöveggel, hanem a vendégünk bemutatásával és köszöntésével kezdek ma. *A vendég: Szebeni András úr, a jeles fotóművész és közéleti ember. Ezt a módot vele együtt azért választottuk, mert indokolását adja a felvételtől készülő műsornak. Szervusz, Szebeni András úr, a hallgató nevében is üdvözöllek nálunk. Kiinduló kérdés Hozzád: mi az a ma esti, és majd a következő pár napban sorra kerülő program, ami felülír egy élő rádióadást? ....*

Az adásmenet tervének előzsűrízésekor Szegvári Katitól ezt a mondatot kaptam: „Szebeni Andris iskolatársam volt. Anno együtt énekeltük a gimiben Presser Pici első dalait, amelyeket a Verebes István vezette Madách gimiben működő színjátszó-körnek írt.” Kommentálnád?

Válaszaid után két bizarr kérdés adódik: 1. mennyiben feladat és mennyire szórakozás pl. a hazai zene klasszikusaival való találkozás és közös program? Összemosódik-e ez a kettő vagy munka közben nem ismersz pauzát? 2. Mindig van Nálad betöltve fotómasina, (pl. itt és most is), s technikailag milyen az, amikor egy fotóművész és gépe (!) kikapcsolódik?

A vendég azonosításához tartozik, hogy a Litera irodalmi portál, és a Litera Tv híradása szerint a 2012. év utolsó naplóját Szebeni András fotóművész jegyzi. András olyan írókat és művészeket fényképezett, mint Mészöly Miklós, Nádas Péter, Esterházy Péter, Kornis Mihály, Polcz Alaine, Csaplár Vilmos, Konrád György, Cseh Tamás, Bereményi Géza, Faludy György, Hernádi Gyula, Galsai Pongrác, Kardos G. György, Békés Pál, Forgách András, Ruszt József, Bella István, Petri György, Pilinszky János és Szentkuthy Miklós. Közülük többen sajnos, már nem élnek. Különösen remekbe szabott a Szentkuthy Miklóssal kapcsolatos, gazdag összeállítás.

Vendégünkről alap-információként a következők a legfontosabbak: Szebeni András mögött majd' 50 évnyi pályafutás áll. Több magas szakmai elismerés birtokosa. Kiemelkedőek a portré és a színházi felvételei, de a dokumentarista képei is. Munkássága nemzetközi kisugárzást is nyert, őt tartják a régiónk politikai rendszerváltásai fő fotósának. 24 könyve, kötete között igazi kult-könyv is megtalálható (főként A vajsínű árnyalat). Jeles fotómunkái New York Metropolitan Múzeumában is fellelhetők.

Az internetes hírek szerint számodra 2012 különösen mozgalmas év volt. Ha így van, mi az, ami máig ható érdekességgel és tanulsággal szolgál, ami átnyúlik erre az esztendőre? Dolgozol most is olyan feladaton, ami több éves kifutású?

A nacionáléd számottevő társadalmi-közéleti jelenlétet is mutat, voltál szakmai szervezet tisztségviselője is. Ezért, a szünet előtt azt kérném: próbáld meg pozícionálni a magyar kultúrát! Légy szíves dinamikus képet adni annak rendszerváltozás előtti és utáni állapotáról? A rádiózás nem képi műfajt teremt, mégis milyen tónusokkal jellemeznéd az aczéli idők 3 T-jét? Jött a plurális demokrácia 4 évenkénti vetésforgója: hol voltak benne ár-apály jelenségek, mik voltak a pozitív csúcok, és hol mutatkoztak bornírt mélységek? Megtennéd, hogy most pedig ugyanezt vázolod a legutóbbi 2-3 évet illetően is?

Rövid közszolgálati, kereskedelmi szünetet tartunk, de utána folytatódik a Rakott a magyar kultúra témájával, és Szebeni András fotóművész gondolataival.

Talán érdemes egy kicsit időznünk a művészeti szakmák társadalmi és politikai hinterlandjánál. Évtizedeket átfogó hazai történeti, s a régiókra jellemző külhoni tapasztalatok hová helyeznek bennünket az intézményi háttér: a magyar kultúrpolitika és intézményirányítás szempontjából? Mennyire kell és lehet autonómnak lennie magának a művészetnek, s a művészek önszerveződésének, állami kapcsolatainak? Megrendelések, pályázatok, elismerések mi szerint „osztódnak”, és ebben volna-e a miénknél tisztességesebb, felvilágosultabb, normálisabb modell? Egy szakmai szövetség tud mit kezdeni az önállóságával? Az önállóság és a köz-mecenatúra megférnek egymás mellett, úgy is mondhatnók: rábízható a közpénz és a magán-támogatás oda ítélése X,Y szakmai grémiumra, kuratóriumra? Tudsz erre jó és rossz példát mondani? Melyik ország metódusát látnád itthon a legüdvözítőbbnek?

Elérkezett a következő szünetünk, ám mindjárt folytatódik a Rakott a magyar kultúrával, annak néhány sajátos elemével, és Szebeni András fotóművésszel.

Laikus vagyok a fotózás dolgában: ha jól emlékszem, az idén még a mobil-telefonnal sem készítettem képet. Mi mozgatja, foglalkoztatja ma itthon a fotóművészeket? Van-e olyasmi, ami csak vagy döntően Tirátok jellemző? Mi az azonosság és a különbség a sajtófotós, a természetfotós, a haditudósító, a portrékészítő és a fotóművész között? Honnantól számítva, mitől kezdve művészet a fotózás: mi Nálatok a valóság égi mása? Mi a profi tanácsa a kezdőknek: mire kell ügyelni? Mit számít a technika? Tenálad hány kattintásból lesz tuti művész kép? Van a szakmátokban nemszeretem munka, vagy favágó természetű dolog: pl. esküvői fotózás, ill. házhoz kimenő gyermek-mosoly műmájerkedés? Ad tisztességes megélhetést a fotózás, mint szakma, profi hivatás? Adódik Nektek, művészeknek itthon vagy másutt nívós kiállítási lehetőség? Amennyiben művészi egy kép, korrekt áron el is lehet adni, van vevőkör az esetben is, amikor nem a vevőt ábrázolja a kép? Katalin brit hercegnő olajfestménye fénykép plusz modell-állás nyomán készült: erről és a módszerről van véleményed?

Nagy nehezen találtam a web-en egy Téged ábrázoló fényképet. Adódik 2 kérdés: 1. mi van, ha Téged fotóznak, ez szabad és elősegíted? 2. Portrék esetében, ha nem nyilvános köz-szereplés alkalmával készíted, mindig kérsz és kapsz előzetes hozzájárulást, és mi van, ha reklamál a kuncsaft? Kellett már megsemmisítened

negatívot, volt-e már szakmai jogvitád? Rendőrök tartottak-e igényt képre már bűnüldözési célból? És amikor ők Téged lefotóznak?

Köszönöm, hogy a vendégünk voltál: Szabeni András úr. Köszönöm a Klubrádió munkatársainak: Árva Brigittának és Józsa Péternek is a közreműködést.

Legközelebbi élő adásunk március 7-én, egy nappal a nagy országos Zoltán névnap előtt lesz. Akkor Dr. Tóth Zoltán választási szakértő jön vendégként hozzánk. Vele hazai és külhoni választási rendszerekről, alapelvekről, a tiszta, a szabad és az átlátható választások politikai és jogi feltételeiről és törvényszerűségeiről, valamint mindezek aktuális honi állásáról és kilátásairól beszélgetünk.

Szép estét kívánok, illetve a vendégünkkel együtt kívánunk a hallgatónak. A viszont hallásra: K. Gy. műsorát hallották.